

**ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH**

**ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU
WYDANE W 2012 ROKU**

Warszawa 2013

Opracowała
Agnieszka Sikora

Akceptowała
Izabela Tomczyk
Wicedyrektor Departamentu

SPIS TREŚCI

	str.
Wprowadzenie.....	5
1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników.....	8
1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy...	14
1.2. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych.....	31
2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS.....	47

Wprowadzenie

W 2012 r. po raz kolejny poddano analizie orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników ZUS ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową.

Orzeczenie stwierdzające uszczerbek na zdrowiu wydawane jest przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską ZUS. Na podstawie bezpośredniego badania poszkodowanego i posiadanej dokumentacji medycznej ustala się stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu* oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonywana jest dopiero po zakończeniu leczenia i ewentualnej rehabilitacji ubezpieczonego.

Stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ustalony jest według oceny procentowej, zgodnie z tabelą norm uszczerbku stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002 r. Tabela ta określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu, zależnie od rodzaju uszkodzenia czy naruszenia sprawności poszczególnych narządów człowieka.

W przypadku gdy wypadek przy pracy lub chorobowa zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenia, z ograniczeniem do 100%.

Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu stanowią podstawę (na mocy ustawy z 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) do przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego wypłacanego przez ZUS.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ustalana jest raz w roku i ogłaszana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

* za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się naruszenie sprawności organizmu nie rokujące poprawy, natomiast za długotrwały uszczerbek na zdrowiu takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest dla celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym RP Monitor Polski przez Prezesa GUS i stosowane do ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku.

Kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) w analizowanym okresie wynosiła:

- od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. – 645 zł,
- od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r. – 680 zł.

Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było uprzednio to odszkodowanie.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ulega zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w stosunku do ubezpieczonego została orzeczona całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Prezentowane opracowanie obejmuje orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników ZUS w 2012 r. Analizie poddano strukturę osób badanych w sprawach powypadkowych według ich wieku i płci, okoliczności powstania uszczerbku, wysokości orzeczonego uszczerbku w powiązaniu z rodzajem doznanych urazów oraz przestrzenne zróżnicowanie wydanych orzeczeń powypadkowych.

Ponadto w tablicy 27 przedstawiono jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS w 2012 r. z uwzględnieniem liczby odszkodowań oraz ogólnej kwoty wypłat, w powiązaniu z okolicznościami powstania uszczerbku na zdrowiu oraz rodzajem jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

* * *

Zastosowany w opracowaniu:

- termin „nieustalone zjawisko” – oznacza brak informacji, zniekształcenie informacji lub niepoprawną identyfikację w przyjętych słownikach (np. w słowniku województw, wieku, płci, itp.),
- znak umowny – kropka (.) – oznacza brak informacji wiarygodnych.

1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników

W 2012 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali ogółem 99,4 tys. orzeczeń powypadkowych (tj. o 2,6% mniej niż w 2011 r.), w tym 76,5% (czyli 76,0 tys.) stanowiły orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu, a 23,4% (czyli 23,2 tys.) orzeczenia stwierdzające jego brak.

Uwzględniając okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu, liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy ukształtowała się na poziomie 96,9 tys. orzeczeń (czyli o 2,8% mniej niż w 2011 roku), natomiast w przypadku chorób zawodowych orzeczeń tych wydano 2,4 tys.

Wśród poszkodowanych z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu przeważali mężczyźni, którzy stanowili 70,0% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu określony na podstawie wydanych orzeczeń powypadkowych wyniósł 5,6%. Jego wysokość była zróżnicowana zarówno w zależności od płci, jak i od okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. I tak, w przypadku mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 6,0%, a w przypadku kobiet - 4,7%.

Przeciętny procent uszczerbku powstały w wyniku wypadku przy pracy wyniósł 5,2%, zaś w przypadku choroby zawodowej – 20,7%.

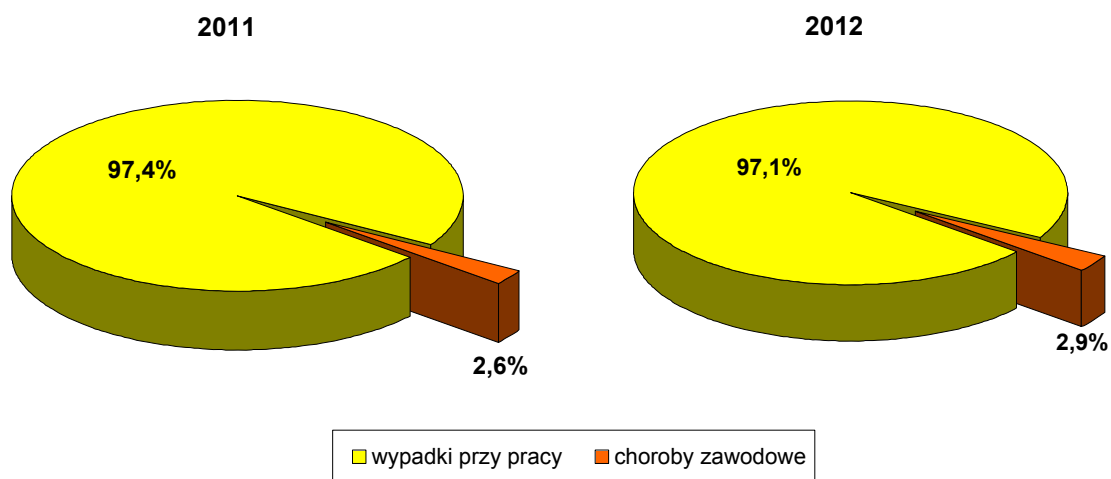
Średni wiek osób poszkodowanych wyniósł 41,7 lat, przy czym średni wiek mężczyzn wyniósł 40,7 lat, a średni wiek kobiet – 44,0 lata. Jednakże w przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był zdecydowanie wyższy i wyniósł 56,1 lat (dla mężczyzn – 57,1 lat, dla kobiet – 53,8 lat).

W 2012 r. liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 654 orzeczenia. W porównaniu z 2011 r. nastąpił spadek tych orzeczeń o 2,8%. Najwięcej orzeczeń zarejestrowano w województwie warmińsko-mazurskim (928 orzeczeń), pomorskim (923 orzeczenia) oraz dolnośląskim (897 orzeczeń); najmniej natomiast w województwie mazowieckim (331 orzeczeń), opolskim (392 orzeczenia) oraz małopolskim (456 orzeczeń).

TABL. 1 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW W LATACH 2011 - 2012

Okoliczności powstania uszczerbku a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Orzeczenia powypadkowe ustalające:		
			uszczerbek na zdrowiu	brak uszczerbku na zdrowiu	nieustalona ocena
OGÓŁEM	2011	101 970	77 750	24 037	183
	2012	99 358	76 011	23 221	126
	a	97,4	97,8	96,6	68,9
wypadki przy pracy	2011	99 693	75 721	23 882	90
	2012	96 884	73 780	23 043	61
	a	97,2	97,4	96,5	67,8
choroba zawodowa	2011	2 184	2 029	155	-
	2012	2 412	2 231	178	3
	a	110,4	110,0	114,8	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	2011	93	-	-	93
	2012	62	-	-	62
	a	66,7	-	-	66,7

Rys. 1 Struktura orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych przez lekarzy orzeczników w latach 2011 - 2012

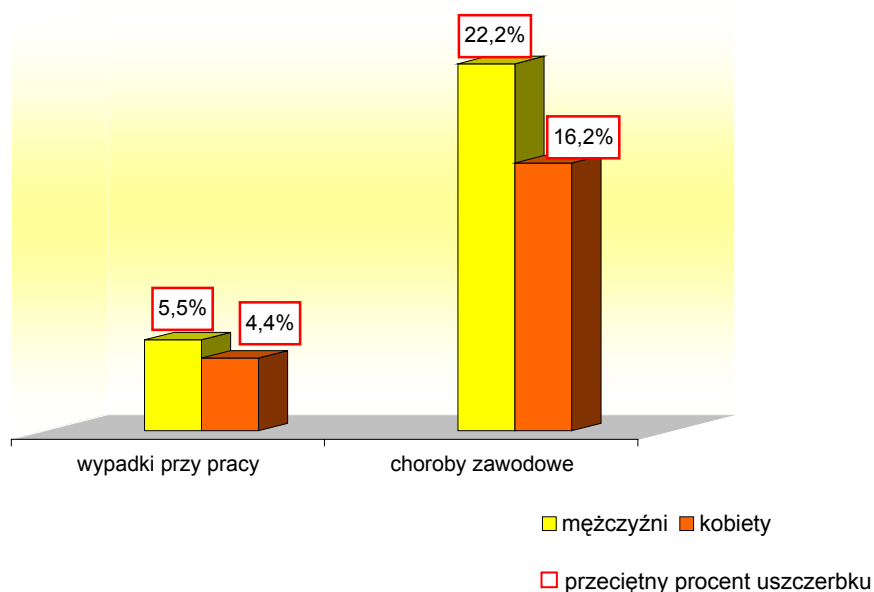
TABL. 2 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW

Okoliczności powstania uszczerbku	Ogółem		Orzeczenia powypadkowe ustalające:				
			uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM							
OGÓŁEM	99 358	100,0	76 011	100,0	23 221	100,0	126
wypadki przy pracy	96 884	97,5	73 780	97,1	23 043	99,2	61
choroba zawodowa	2 412	2,4	2 231	2,9	178	0,8	3
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	62	0,1	-	-	-	-	62
MĘŻCZYŹNI							
OGÓŁEM	68 354	100,0	53 211	100,0	15 061	100,0	82
wypadki przy pracy	66 574	97,4	51 578	96,9	14 949	99,3	47
choroba zawodowa	1 745	2,6	1 633	3,1	112	0,7	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	35	0,0	-	-	-	-	35
KOBIETY							
OGÓŁEM	30 943	100,0	22 761	100,0	8 147	100,0	35
wypadki przy pracy	30 261	97,8	22 168	97,4	8 081	99,2	12
choroba zawodowa	662	2,1	593	2,6	66	0,8	3
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	20	0,1	-	-	-	-	20
nieustalona płeć							
OGÓŁEM	61	100,0	39	100,0	13	100,0	9
wypadki przy pracy	49	80,3	34	87,2	13	100,0	2
choroba zawodowa	5	8,2	5	12,8	-	-	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	7	11,5	-	-	-	-	7

TABL. 3 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI I OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU

Wyszczególnienie	Ogółem		uszczerbek na zdrowiu powstały wskutek:			
			wypadków przy pracy		chorób zawodowych	
	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach
OGÓŁEM	5,6	41,7	5,2	41,3	20,7	56,1
Mężczyźni	6,0	40,7	5,5	40,2	22,2	57,1
Kobiety	4,7	44,0	4,4	43,8	16,2	53,8

Rys. 2 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu według płci osób poszkodowanych i okoliczności powstania uszczerbku

**TABL. 4 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU W PRZELICZENIU NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH*
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem	Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	76 011	654
Dolnośląskie	8 311	897
Kujawsko-pomorskie	4 474	773
Lubelskie	4 080	818
Lubuskie	1 948	669
Łódzkie	4 092	540
Małopolskie	4 460	456
Mazowieckie	6 523	331
Opolskie	1 054	392
Podkarpackie	3 717	691
Podlaskie	2 244	808
Pomorskie	6 347	923
Śląskie	9 459	611
Świętokrzyskie	2 229	708
Warmińsko-mazurskie	3 327	928
Wielkopolskie	10 386	893
Zachodniopomorskie	3 360	711

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.3 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

	poniżej 340	(1)**
	340 - 629	(4)
	630 - 919	(9)
	920 i więcej	(2)

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy

Za wypadek przy pracy (zgodnie z ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

W 2012 r. liczba orzeczeń powypadkowych wydanych z tytułu wypadków przy pracy przez lekarzy orzeczników ZUS wyniosła 96,9 tys. orzeczeń, z czego 76,2%, tj. 73,8 tys. to orzeczenia stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu.

W badanej zbiorowości z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadku przy pracy zdecydowaną większość (blisko 70,0% ogółu poszkodowanych) stanowili mężczyźni.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadków przy pracy wyniósł 5,2% (dla mężczyzn wyniósł 5,5%, zaś dla kobiet – 4,4%).

Najwyższy przeciętny procent zarejestrowano w województwie lubelskim – 6,0%, najniższy natomiast w województwie warmińsko-mazurskim – 4,5%.

Na podstawie analizy miar pozycyjnych danych jednostkowych obserwujemy, że jedna czwarta orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (kwartył pierwszy Q1) wykazywała uszczerbek na zdrowiu w wysokości nie przekraczającej 2,1%.

W połowie orzeczeń (mediana Me) procentowa ocena uszczerbku na zdrowiu kształtowała się na poziomie nie wyższym niż 3,8%.

W odniesieniu do 75,0% orzeczeń (kwartył trzeci Q3) stopień orzeczonego uszczerbku wyniósł nie więcej niż 5,5%.

Natomiast dominującym (dominanta D) wśród wszystkich orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w wyniku wypadków przy pracy był uszczerbek w wysokości 4,9%.

Wśród poszkodowanych najliczniejszą grupę (26,4% badanej populacji) stanowiły osoby w wieku 30-39 lat, przy czym wypadkom przy pracy najczęściej ulegały kobiety w wieku 50-59 lat, stanowiąc 33,8% poszkodowanych kobiet.

Średni wiek poszkodowanych w wypadkach przy pracy wyniósł 41,3 lat; średni wiek mężczyzn wyniósł 40,2 lat, zaś kobiet – 43,8 lat.

W przypadku 93,1% orzeczeń uszczerbek nie przekroczył 10,0%, z czego 54,3% to orzeczenia z uszczerbkiem w granicach 0,5% do 4,0%.

Uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy najczęściej spowodowany był: uszkodzeniami kończyny dolnej – 39,1% ogółu orzeczeń, urazami śródrečna i palców – 29,3% oraz uszkodzeniami kończyny górnej – 14,1%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,6%; 3,3%; 6,7%. Średni wiek osób, które doznały wymienionych wyżej urazów to odpowiednio: 41,5 lat; 39,3 lat; 44,5 lat.

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w związku z uszkodzeniami narządów moczowo-płciowych (25,9%), ostrymi zatruciami i ich następstwami (22,2%) oraz uszkodzeniami miednicy (16,8%). Najniższy średni wiek poszkodowanych odnotowano wśród osób z uszkodzeniem szyi, krtani, tchawicy i przełyku – 37,8 lat, natomiast najwyższy w przypadku osób z uszkodzeniem klatki piersiowej – 47,4 lat.

Największy odsetek liczby orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu wydanych w związku z wypadkiem przy pracy zarejestrowano w woj. wielkopolskim – 13,9% ogółu orzeczeń z tytułu wypadków przy pracy, śląskim – 11,7%

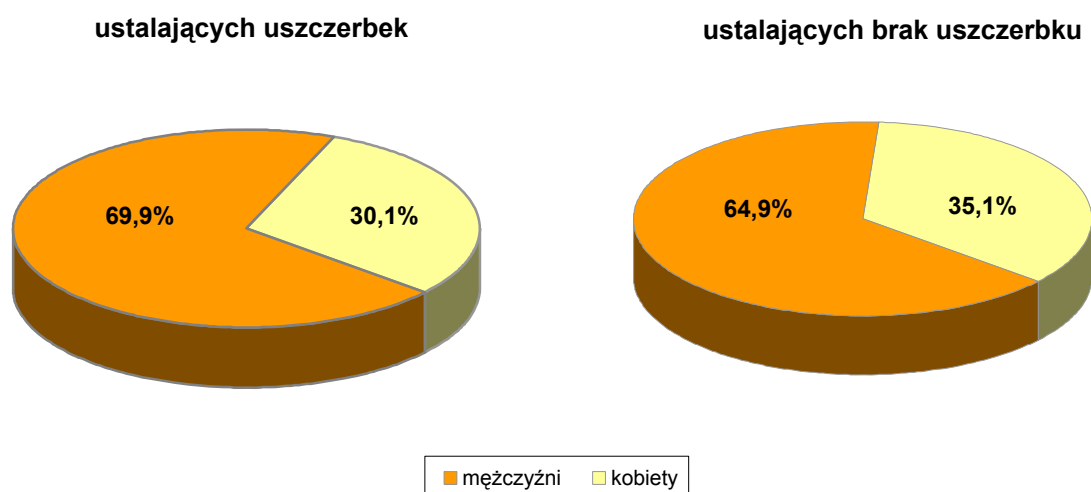
oraz dolnośląskim – 11,0%; najmniejszy natomiast w woj. opolskim – 1,4% oraz lubuskim – 2,6%. Rozpatrując orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) najczęściej uszczerbek orzekany był w woj. warmińsko-mazurskim (918 orzeczeń), pomorskim (904 orzeczenia) oraz dolnośląskim (873 orzeczenia); najrzadziej w woj. mazowieckim (325 orzeczeń), opolskim (387 orzeczeń) oraz małopolskim (434 orzeczenia).

Przy czym dla całej Polski relacja ta wyniosła 634 orzeczenia i w porównaniu z 2011 r. obserwujemy spadek 3,2%.

TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z WYPADKAMI PRZY PRACY

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	96 884	73 780	76,2	23 043	23,8	61	0,0
Mężczyźni	66 574	51 578	77,5	14 949	22,4	47	0,1
Kobiety	30 261	22 168	73,3	8 081	26,7	12	0,0
nieustalona płeć	49	34	69,4	13	26,5	2	4,1

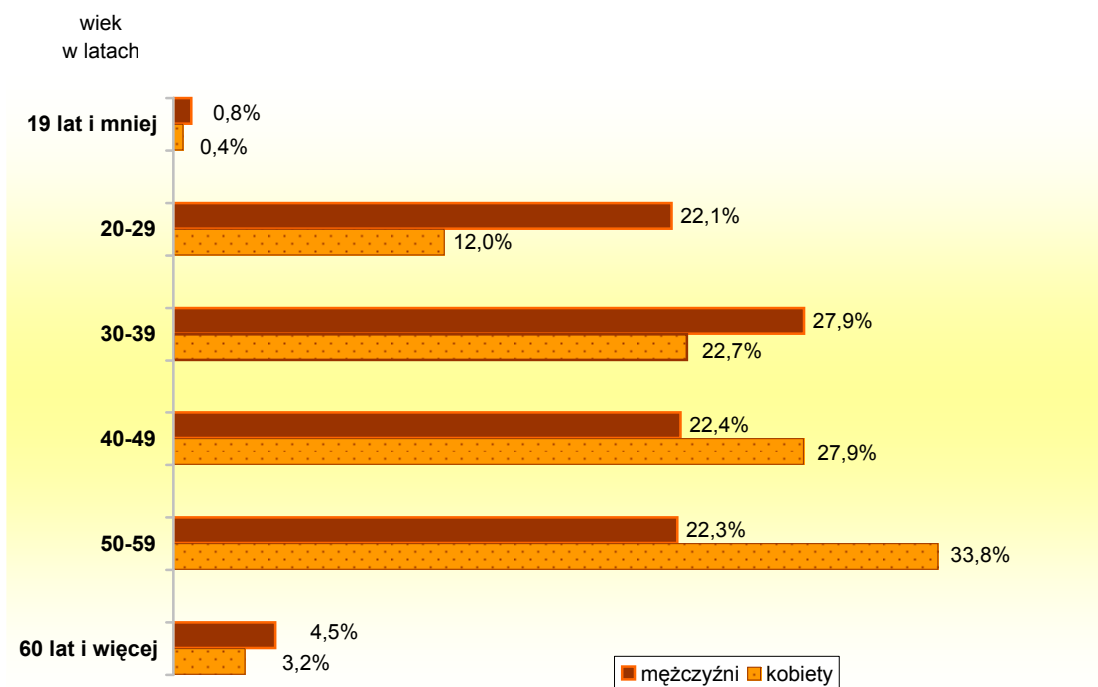
Rys. 4 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy

TABL. 6 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	73 780	5,2	51 578	5,5	22 168	4,4	34
z tego:							
19 lat i mniej	502	3,8	409	4,0	93	3,1	-
20-29	14 038	4,4	11 373	4,6	2 658	3,6	7
30-39	19 447	4,8	14 398	5,0	5 040	4,1	9
40-49	17 757	5,2	11 578	5,7	6 172	4,2	7
50-59	19 009	5,8	11 502	6,4	7 501	4,8	6
60 lat i więcej	3 022	7,4	2 318	7,7	704	6,3	-
nieustalony wiek poszkodowanych	5	.	-	-	-	-	5
Średni wiek	41,3	x	40,2	x	43,8	x	x

Rys. 5 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy

**TABL. 7 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG JEGO
WYSOKOŚCI W LATACH 2011-2012**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2011	75 721	52 806	22 823	92
	2012	73 780	51 578	22 168	34
	a	97,4	97,7	97,1	37,0
do 10	2011	70 634	48 557	21 995	82
	2011	68 713	47 353	21 328	32
	a	97,3	97,5	97,0	39,0
11-20	2011	3 696	2 994	697	5
	2012	3 600	2 909	691	-
	a	97,4	97,2	99,1	-
21-30	2011	697	619	77	1
	2012	743	662	80	1
	a	106,6	106,9	103,9	100,0
31-40	2011	343	313	29	1
	2012	365	337	28	-
	a	106,4	107,7	96,6	-
41-50	2011	115	107	8	-
	2012	117	103	14	-
	a	101,7	96,3	175,0	-
51-60	2011	97	88	8	1
	2012	81	69	12	-
	a	83,5	78,4	150,0	-
61-70	2011	44	39	5	-
	2012	54	50	4	-
	a	122,7	128,2	80,0	-
71-80	2011	24	23	1	-
	2012	35	31	4	-
	a	145,8	134,8	400,0	-
81-90	2011	18	16	2	-
	2012	20	16	4	-
	a	111,1	100,0	200,0	-
91-100	2011	53	50	1	2
	2012	52	48	3	1
	a	98,1	96,0	300,0	50,0

TABL. 8 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU I PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	73 780	100,0	51 578	100,0	22 168	100,0	34
do 4	40 075	54,3	27 289	52,9	12 769	57,6	17
5-10	28 638	38,8	20 064	38,9	8 559	38,6	15
11-20	3 600	4,9	2 909	5,6	691	3,1	-
21-30	743	1,0	662	1,3	80	0,4	1
31-40	365	0,5	337	0,7	28	0,1	-
41-50	117	0,2	103	0,2	14	0,1	-
51-60	81	0,1	69	0,1	12	0,1	-
61-70	54	0,1	50	0,1	4	0,0	-
71-80	35	0,0	31	0,1	4	0,0	-
81-90	20	0,0	16	0,0	4	0,0	-
91-100	52	0,1	48	0,1	3	0,0	1

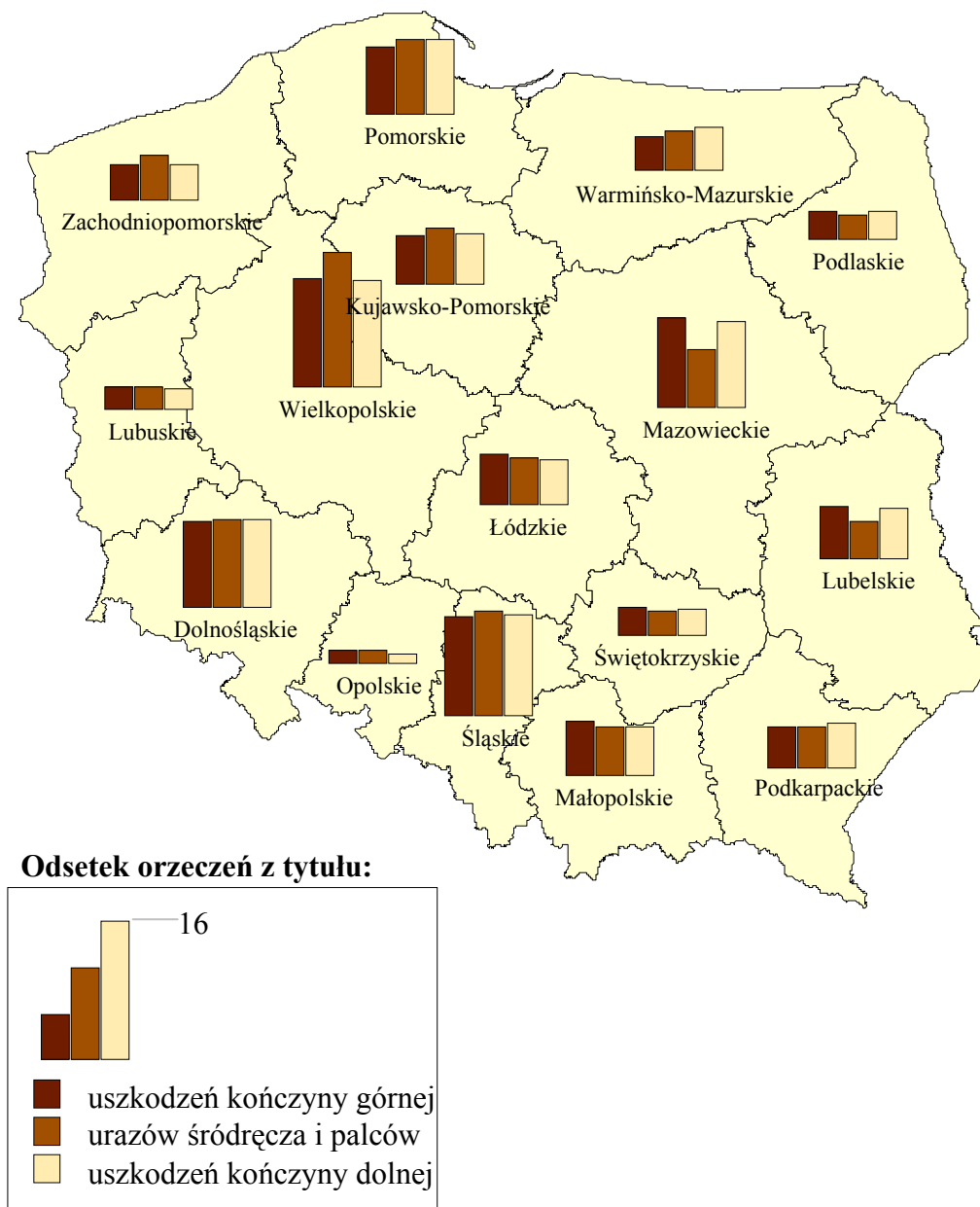
TABL. 9 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	41,3	40,2	43,8
do 4	39,7	38,5	42,4
5-10	42,9	41,7	45,5
11-20	43,9	43,2	46,9
21-30	45,1	44,9	46,6
31-40	44,5	44,3	47,0
41-50	46,1	45,9	47,6
51-60	44,1	43,6	47,0
61-70	47,7	46,9	57,3
71-80	46,0	47,2	37,0
81-90	41,0	43,1	32,5
91-100	39,6	40,1	45,7

**TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
RODZAJÓW URAZÓW ORAZ PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
uszkodzenia głowy	2,0	1,9	2,4	3,0
uszkodzenia twarzy	4,6	5,0	3,7	-
uszkodzenia narządu wzroku	1,0	1,3	0,5	-
uszkodzenia narządu słuchu	0,2	0,3	0,1	-
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	0,0	0,0	0,0	-
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	1,0	1,2	0,4	3,0
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	0,4	0,5	0,1	2,9
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	0,1	0,1	0,0	-
ostre zatrucia i ich następstwa	0,0	0,0	0,0	2,9
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	6,4	5,9	7,6	-
uszkodzenia miednicy	0,3	0,4	0,2	-
uszkodzenia kończyny górnej	14,1	12,9	16,7	14,7
śródręcze i palce	29,3	31,8	23,2	23,5
uszkodzenia kończyny dolnej	39,1	37,2	43,7	41,2
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	0,5	0,5	0,4	-
nieustalony rodzaj urazu	1,0	1,0	1,0	8,8

Rys.6 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw i najczęściej występujących rodzajów urazów

**TABL. 11 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU
POWSTAŁEGO W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,2	5,5	4,4
uszkodzenia głowy	11,3	13,1	7,9
uszkodzenia twarzy	3,1	3,3	2,8
uszkodzenia narządu wzroku	16,4	17,0	12,5
uszkodzenia narządu słuchu	14,6	15,0	11,9
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przetyku	9,4	7,8	12,9
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,5	13,8	11,0
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	11,4	11,1	14,6
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	25,9	25,7	30,0
ostre zatrucia i ich następstwa	22,2	15,8	15,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,1	8,8	6,8
uszkodzenia miednicy	16,8	17,5	12,9
uszkodzenia kończyny górnej	6,7	7,1	6,1
śródręcze i palce	3,3	3,5	2,7
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	5,0	3,8
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	8,9	9,5	7,2
nieustalony rodzaj urazu	6,6	7,3	5,2

**TABL. 12 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW
PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	41,3	40,2	43,8
uszkodzenia głowy	42,9	41,9	44,8
uszkodzenia twarzy	38,8	37,8	41,9
uszkodzenia narządu wzroku	41,3	40,7	45,2
uszkodzenia narządu słuchu	45,8	45,9	45,5
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	37,8	34,2	45,6
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	47,4	47,1	49,6
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	42,6	42,6	42,9
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	45,4	45,1	52,0
ostre zatrucia i ich następstwa	40,0	44,9	26,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	41,3	40,9	42,1
uszkodzenia miednicy	44,9	44,3	48,2
uszkodzenia kończyny górnej	44,5	42,6	48,1
śródręcze i palce	39,3	38,7	41,2
uszkodzenia kończyny dolnej	41,5	40,4	43,8
porażenia lub niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	40,9	40,5	42,1
nieustalony rodzaj urazu	41,0	40,0	44,7

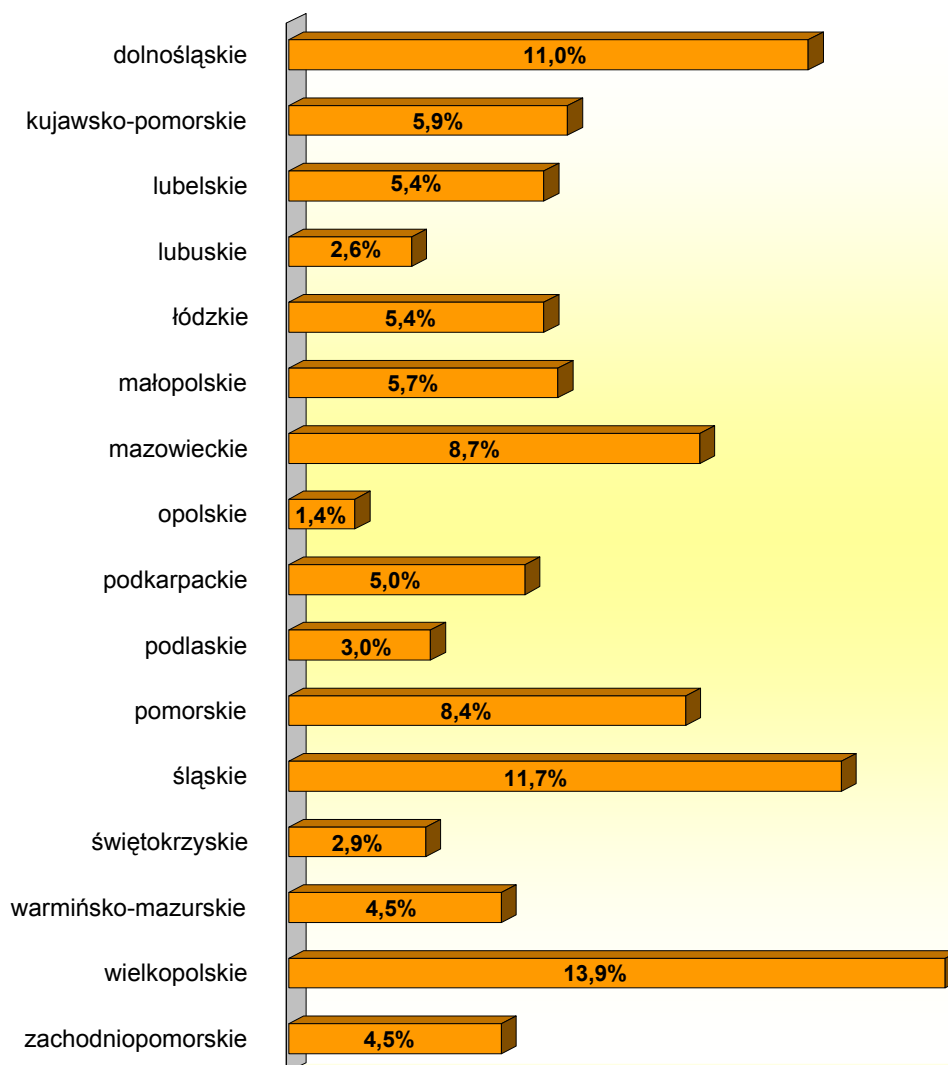
TABL. 13 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ RODZAJÓW URAZÓW

Rodzaje urazów	Ogółem	wiek osób poszkodowanych					
		19 lat i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	5,2	3,8	4,4	4,8	5,2	5,8	7,4
uszkodzenia głowy	11,3	5,1	10,7	10,0	10,8	12,0	16,7
uszkodzenia twarzy	3,1	2,9	2,8	3,0	3,2	3,4	4,9
uszkodzenia narządu wzroku	16,4	12,8	16,2	13,9	18,0	17,2	19,7
uszkodzenia narządu słuchu	14,6	35,0	14,9	13,0	15,3	14,3	15,6
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	9,4	-	7,0	10,0	12,7	8,0	-
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,5	17,5	14,4	12,2	14,5	13,0	15,4
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	11,4	-	12,4	11,5	9,7	12,2	11,0
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	25,9	-	37,3	20,0	19,8	24,9	22,4
ostre zatrucia i ich następstwa	22,2	-	12,7	10,0	10,0	20,2	-
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,1	5,1	7,6	7,4	8,1	8,9	9,9
uszkodzenia miednicy	16,8	7,0	17,9	15,2	16,5	16,9	20,5
uszkodzenia kończyny górnej	6,7	5,8	6,5	6,8	6,5	6,8	7,8
śródręcze i palce	3,3	3,0	3,1	3,1	3,3	3,6	4,0
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	3,4	3,9	4,4	4,7	5,0	6,6
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	8,9	-	7,2	8,5	8,4	10,1	16,7
nieustalony rodzaj urazu	6,6	6,4	5,5	6,2	5,2	8,2	13,2

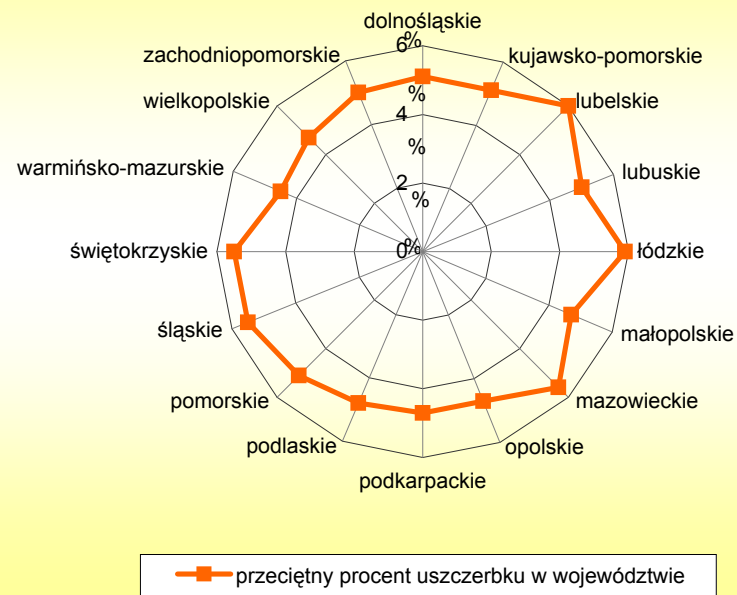
TABL. 14 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	73 780	100,0	5,2
Dolnośląskie	8 088	11,0	5,1
Kujawsko-pomorskie	4 396	5,9	5,1
Lubelskie	3 982	5,4	6,0
Lubuskie	1 916	2,6	5,0
Łódzkie	4 010	5,4	5,9
Małopolskie	4 247	5,7	4,7
Mazowieckie	6 395	8,7	5,6
Opolskie	1 043	1,4	4,7
Podkarpackie	3 673	5,0	4,7
Podlaskie	2 217	3,0	4,8
Pomorskie	6 218	8,4	5,1
Śląskie	8 613	11,7	5,5
Świętokrzyskie	2 150	2,9	5,5
Warmińsko-mazurskie	3 291	4,5	4,5
Wielkopolskie	10 244	13,9	4,7
Zachodniopomorskie	3 297	4,5	5,0

Rys.7 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw

Rys.8 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy w poszczególnych województwach

**TABL. 15 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY W PRZELICZENIU
NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH* W LATACH 2011-2012**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2011	655
	2012	634
	a	96,8
Dolnośląskie	2011	905
	2012	873
	a	96,5
Kujawsko-pomorskie	2011	768
	2012	759
	a	98,8
Lubelskie	2011	772
	2012	799
	a	103,5
Lubuskie	2011	775
	2012	658
	a	84,9
Łódzkie	2011	520
	2012	529
	a	101,7
Małopolskie	2011	454
	2012	434
	a	95,6
Mazowieckie	2011	328
	2012	325
	a	99,1
Opolskie	2011	378
	2012	387
	a	102,4
Podkarpackie	2011	740
	2012	683
	a	92,3
Podlaskie	2011	802
	2012	798
	a	99,5
Pomorskie	2011	921
	2012	904
	a	98,2
Śląskie	2011	563
	2012	556
	a	98,8
Świętokrzyskie	2011	687
	2012	683
	a	99,4
Warmińsko-mazurskie	2011	706
	2012	918
	a	130,0
Wielkopolskie	2011	960
	2012	881
	a	91,8
Zachodniopomorskie	2011	663
	2012	697
	a	105,1

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w wyniku wypadków przy pracy
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

■	poniżej 330	(1)	**
■	330 - 619	(4)	
■	620 - 909	(10)	
■	910 i więcej	(1)	

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.2 . Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych

Za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych (stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach), jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy. Choroby, które nie są wyszczególnione w tym wykazie nie są uznawane za choroby zawodowe.

W 2012 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 2,4 tys. orzeczeń powypadkowych w związku z chorobą zawodową, z tego 92,5% (tj. 2,2 tys. orzeczeń) stanowiły orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu.

Najczęściej poszkodowanymi z orzecznym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z chorobą zawodową byli mężczyźni, którzy stanowili aż 73,2% badanej zbiorowości.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych wyniósł 20,7% (w 2011 r. – 18,1%), przy czym obserwujemy zdecydowaną różnicę wysokości uszczerbku w powiązaniu z płcią poszkodowanych, i tak dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 22,2%, natomiast dla kobiet – 16,2%.

Najwyższy ustalony procent uszczerbku odnotowano w woj. dolnośląskim – 26,1%, najniższy w woj. podlaskim – 11,0%.

W oparciu o analizę miar pozycyjnych danych jednostkowych obserwujemy, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń powypadkowych (kwartył pierwszy Q1) wydanych w związku z chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu ustalono w wysokości nie większej niż 10,0%.

W połowie orzeczeń (mediana Me) stopień uszczerbku na zdrowiu nie przekroczył 19,6%.

Natomiast stopień orzeczonego uszczerbku w przypadku $\frac{3}{4}$ orzeczeń (kwartył trzeci Q3) kształtował się na poziomie nie wyższym niż 25,3%.

Dominującą (dominanta D) wysokością uszczerbku powstałego w związku z chorobą zawodową był uszczerbek wynoszący 9,9%.

Osoby z przedziału wiekowego 50-59 lat stanowiły najwyższy odsetek poszkodowanych, tj. 41,2% badanej populacji.

W najliczniejszej grupie poszkodowanych, stanowiącej 35,3% badanej zbiorowości, orzeczono uszczerbek w granicach 11-20%. Najwyższy przeciętny procent uszczerbku – 26,5% orzeczono osobom w wieku powyżej 59 lat.

Średni wiek osób z ustalonym uszczerbkiem powstałym w związku z chorobą zawodową wyniósł 56,1 lat (w przypadku mężczyzn – 57,1 lat, w przypadku kobiet – 53,8 lat).

Najczęściej uszczerbek na zdrowiu spowodowany był przez: pylice płuc – 23,5% ogółu orzeczeń, przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 17,4% oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze – 13,3%. Należy zaznaczyć, że w przypadku mężczyzn główną przyczyną powstania choroby zawodowej były pylice płuc (30,3% badanej zbiorowości mężczyzn), natomiast wśród kobiet schorzenia nerwów, mięśni i inne wywołane sposobem wykonywanej pracy (28,3% przypadków).

W odniesieniu do nowotworów złośliwych zarejestrowano najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu wynoszący 52,3%.

Z analizy wieku poszkodowanych, wynika że najniższy średni wiek odnotowano wśród osób, które doznały uszczerbku w wyniku chorób skóry (45,5 lat), najwyższy – 61,0 lat – w przypadku osób z przewlekłymi nieodwracalnymi schorzeniami układu oddechowego oraz w przypadku osób z zapaleniem obrzękowym krtani o podłożu alergicznym.

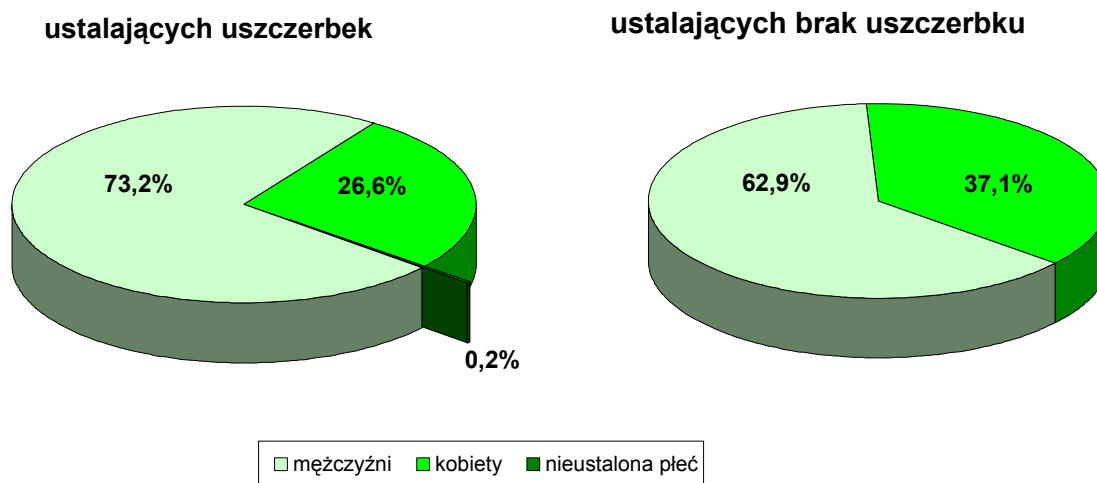
Rozkład liczby wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku choroby zawodowej według miejsca zamieszkania wskazuje na najwyższy odsetek w woj. śląskim – aż 37,9% ogółu orzeczeń wydanych z tytułu choroby zawodowej, najniższy zaś w woj. opolskim – 0,5% orzeczeń. Przeliczając liczbę orzeczeń ustalających uszczerbek w związku z chorobą zawodową na 100 tys. pracujących – najwięcej orzeczeń zarejestrowano w woj. śląskim (55 orzeczeń), świętokrzyskim (25 orzeczeń) oraz dolnośląskim (24 orzeczenia), najmniej w woj. opolskim (4 orzeczenia), mazowieckim (7 orzeczeń) oraz podkarpackim (8 orzeczeń).

Liczba orzeczeń ogółem w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 19 orzeczeń i w porównaniu z 2011 r. była wyższa o 5,6%.

TABL. 16 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z CHOROBYMI ZAWODOWYMI

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	2 412	2 231	92,5	178	7,4	3	0,1
Mężczyźni	1 745	1 633	93,6	112	6,4	-	-
Kobiety	662	593	89,6	66	10,0	3	0,4
nieustalona płeć	5	5	100,0	-	-	-	-

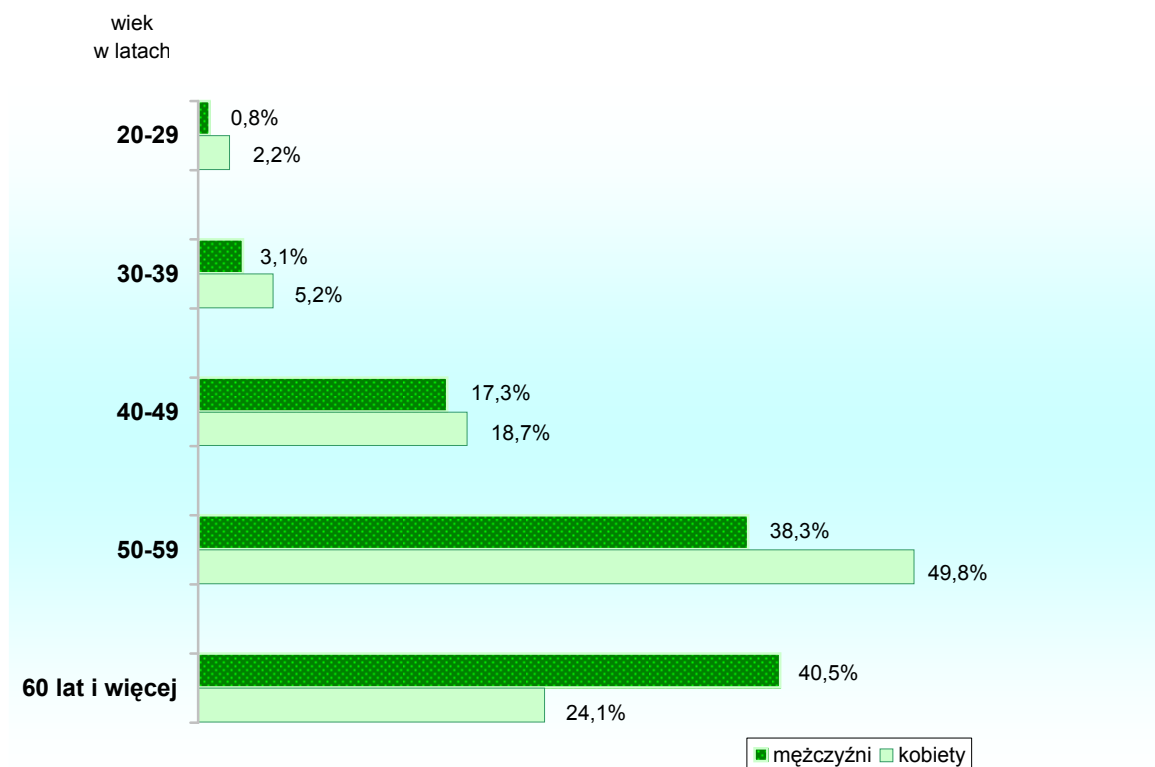
Rys. 10 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych

TABL. 17 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	2 231	20,7	1 633	22,2	593	16,2	5
z tego:							
20-29	26	11,3	13	11,2	13	11,5	-
30-39	82	12,4	51	12,5	31	12,2	-
40-49	394	15,0	283	16,1	111	12,2	-
50-59	920	18,8	625	20,7	295	14,7	-
60 lat i więcej	804	26,5	661	27,2	143	23,6	-
nieustalony wiek poszkodowanych	5	.	-	-	-	-	5
Średni wiek	56,1	x	57,1	x	53,8	x	x

Rys. 11 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku chorób zawodowych

**TABL. 18 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG JEGO WYSOKOŚCI W LATACH 2011-2012**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2011	2 029	1 439	587	3
	2012	2 231	1 633	593	5
	a	110,0	113,5	101,0	166,7
do 10	2011	775	497	277	1
	2012	765	494	271	-
	a	98,7	99,4	97,8	-
11-20	2011	770	533	237	-
	2012	787	562	224	1
	a	102,2	105,4	94,5	-
21-30	2011	356	294	61	1
	2012	440	369	70	1
	a	123,6	125,5	114,8	100,0
31-40	2011	48	41	7	-
	2012	65	57	8	-
	a	135,4	139,0	114,3	-
41-50	2011	47	46	1	-
	2012	77	69	8	-
	a	163,8	150,0	800,0	-
51-60	2011	15	14	-	1
	2012	32	27	5	-
	a	213,3	192,9	-	-
61-70	2011	4	3	1	-
	2012	22	19	3	-
	a	550,0	633,3	300,0	-
71-80	2011	11	8	3	-
	2012	25	25	-	-
	a	227,3	312,5	-	-
81-90	2011	-	-	-	-
	2012	9	7	2	-
	a	-	-	-	-
91-100	2011	3	3	-	-
	2012	9	4	2	3
	a	300,0	133,3	-	-

TABL. 19 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU ORAZ PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	2 231	100,0	1 633	100,0	593	100,0	5
do 4	19	0,9	14	0,9	5	0,8	-
5-10	746	33,4	480	29,4	266	44,9	-
11-20	787	35,3	562	34,4	224	37,8	1
21-30	440	19,7	369	22,6	70	11,8	1
31-40	65	2,9	57	3,5	8	1,4	-
41-50	77	3,5	69	4,2	8	1,4	-
51-60	32	1,4	27	1,7	5	0,8	-
61-70	22	1,0	19	1,2	3	0,5	-
71-80	25	1,1	25	1,5	-	-	-
81-90	9	0,4	7	0,4	2	0,3	-
91-100	9	0,4	4	0,2	2	0,3	3

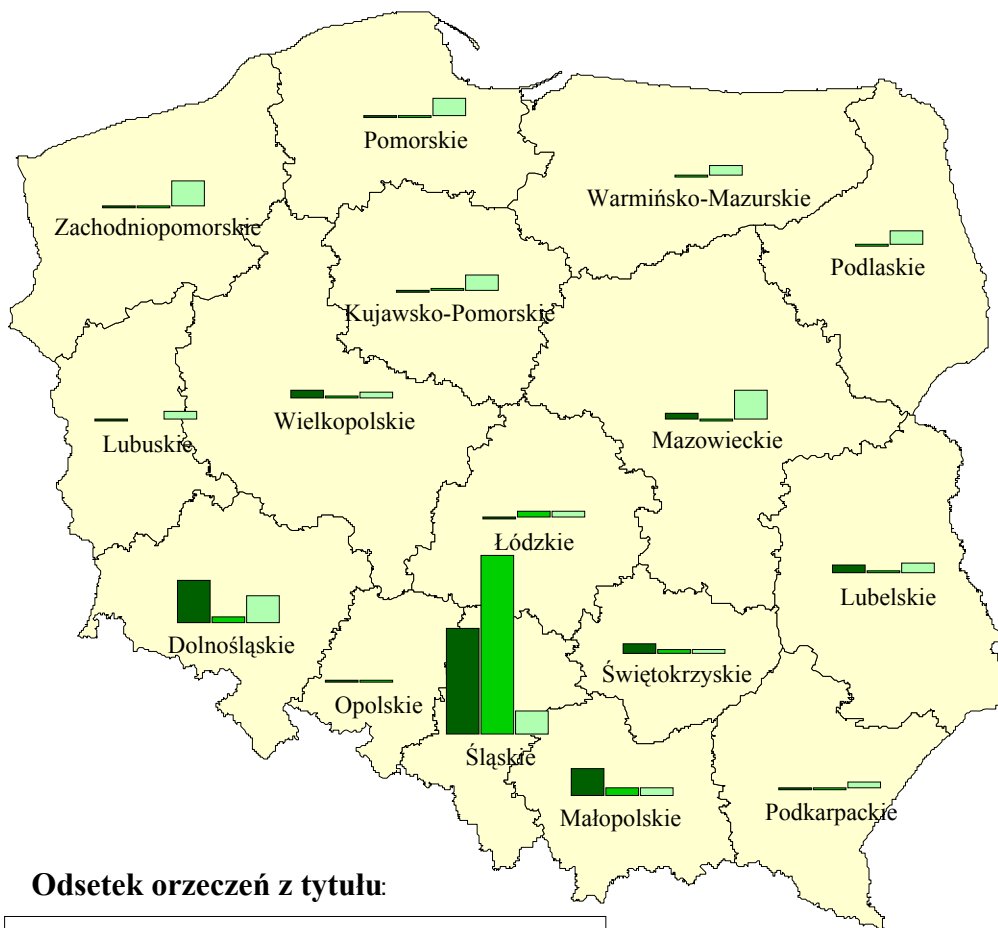
TABL. 20 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	56,1	57,1	53,8
do 4	46,5	47,6	43,2
5-10	51,9	52,5	50,7
11-20	57,4	58,2	55,7
21-30	57,5	57,8	56,6
31-40	60,1	59,9	60,9
41-50	66,5	67,0	62,1
51-60	62,8	63,5	59,2
61-70	63,9	63,4	67,0
71-80	67,8	67,8	-
81-90	65,3	64,4	68,5
91-100	40,8	58,8	66,0

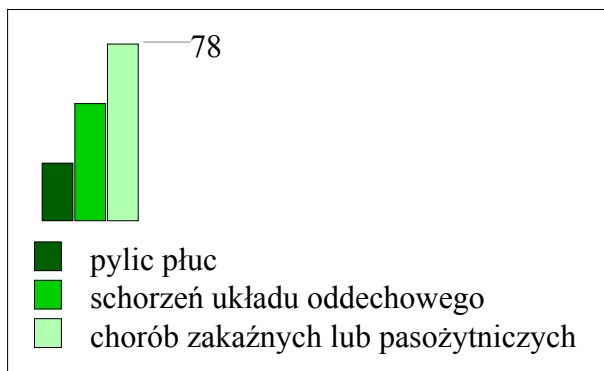
**TABL. 21 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	1,1	1,2	0,7	-
pylice płuc	23,5	30,3	4,7	20,0
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	17,4	22,5	3,7	-
byssinoza	0,2	0,2	0,2	-
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	0,0	-	0,2	-
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	0,3	0,4	-	-
przewlekłe choroby narządu głosu	8,5	2,0	26,5	-
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	0,2	0,2	0,2	-
nowotwory złośliwe	2,0	2,1	1,4	40,0
choroby skóry	2,8	1,3	6,9	-
schorzenia nerwów, mięśni	11,8	5,8	28,3	-
uszkodzenia narządu słuchu	11,7	15,5	1,0	20,0
zespół wibracyjny	3,7	4,9	0,3	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	0,1	0,1	-	-
choroby narządu wzroku	0,7	0,8	0,5	-
choroby zakaźne lub pasożytnicze	13,3	10,2	21,9	20,0
nieustalona choroba zawodowa	2,7	2,5	3,5	-

Rys.12 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw i najczęściej występujących rodzajów schorzeń

Odsetek orzeczeń z tytułu:

TABL. 22 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU POWSTAŁEGO W WYNIKU CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓLEM	20,7	22,2	16,2
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	40,6	41,0	38,8
pylice płuc	19,8	19,3	24,6
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	26,6	27,1	17,6
byssinoza	47,5	48,3	45,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	10,0	-	10,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	12,2	12,2	-
przewlekłe choroby narządu głosu	18,6	19,2	18,5
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	21,9	25,8	10,0
nowotwory złośliwe	52,3	49,0	55,0
choroby skóry	11,9	10,3	12,7
schorzenia nerwów, mięśni	10,6	11,0	10,4
uszkodzenia narządu słuchu	25,2	25,0	35,8
zespół wibracyjny	26,5	26,6	25,0
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	17,5	17,5	-
choroby narządu wzroku	22,7	25,0	12,7
choroby zakaźne lub pasożytnicze	13,0	11,8	14,4
nieustalona choroba zawodowa	28,7	30,4	25,2

TABL. 23 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓLEM	56,1	57,1	53,8
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	60,4	60,9	58,3
pylice płuc	56,6	56,1	66,4
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	61,0	61,7	50,1
byssinoza	56,5	51,0	73,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	61,0	-	61,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	50,2	50,2	-
przewlekłe choroby narządu głosu	59,2	63,8	58,3
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	53,0	51,0	59,0
nowotwory złośliwe	60,4	62,3	66,9
choroby skóry	45,5	46,8	44,8
schorzenia nerwów, mięśni	52,1	52,1	52,0
uszkodzenia narządu słuchu	57,8	58,1	53,8
zespół wibracyjny	50,6	50,6	50,0
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	60,0	60,0	-
choroby narządu wzroku	57,3	58,1	53,7
choroby zakaźne lub pasożytnicze	51,0	52,7	49,3
nieustalona choroba zawodowa	59,3	58,9	59,9

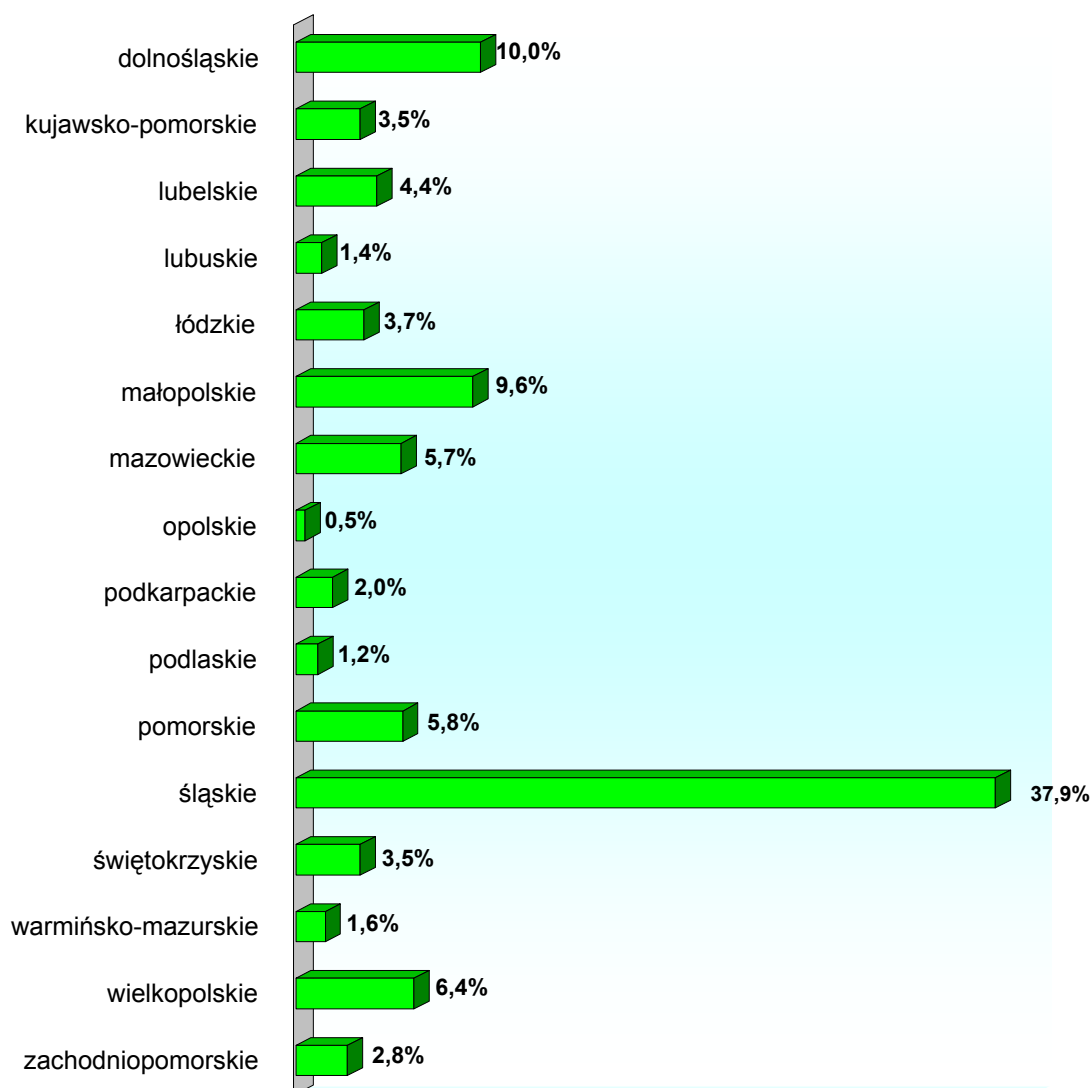
**TABL. 24 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	wiek osób poszkodowanych				
		20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	20,7	11,4	12,4	15,0	18,8	26,5
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	40,6	-	15,0	60,0	27,7	54,1
pylice płuc	19,8	10,0	13,9	13,4	18,3	25,8
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	26,6	11,8	12,3	18,0	24,1	30,5
byssinoza	47,5	-	-	40,0	45,0	52,5
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	10,0	-	-	-	-	10,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	12,2	10,0	3,0	-	5,0	18,3
przewlekłe choroby narządu głosu	18,6	-	-	25,0	17,7	19,7
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	21,9	-	20,0	-	10,0	28,8
nowotwory złośliwe	52,3	-	-	-	51,5	49,2
choroby skóry	11,9	11,4	12,5	10,4	11,4	19,0
schorzenia nerwów, mięśni	10,6	-	10,5	9,5	10,8	12,1
uszkodzenia narządu słuchu	25,2	-	-	25,4	25,5	24,9
zespół wibracyjny	26,5	-	25,0	25,8	26,6	30,0
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	17,5	-	-	-	15,0	20,0
choroby narządu wzroku	22,7	-	-	18,3	23,8	23,5
choroby zakaźne lub pasożytnicze	13,0	11,0	12,3	13,2	12,4	14,3
nieustalona choroba zawodowa	28,7	-	-	13,3	20,1	38,5

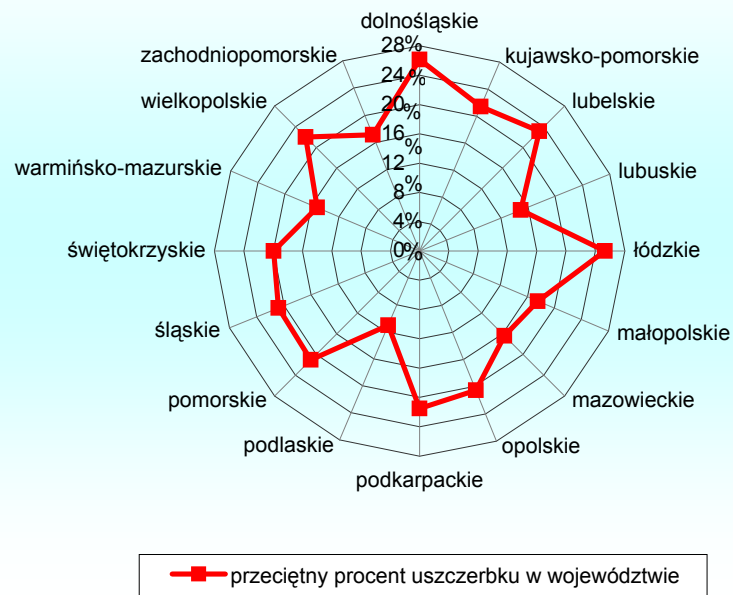
TABL. 25 LICZBA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	2 231	100,0	20,7
Dolnośląskie	223	10,0	26,1
Kujawsko-pomorskie	78	3,5	21,4
Lubelskie	98	4,4	23,1
Lubuskie	32	1,4	14,9
Łódzkie	82	3,7	25,3
Małopolskie	213	9,6	17,5
Mazowieckie	128	5,7	16,4
Opolskie	11	0,5	20,5
Podkarpackie	44	2,0	21,5
Podlaskie	27	1,2	11,0
Pomorskie	129	5,8	21,0
Śląskie	846	37,9	20,8
Świętokrzyskie	79	3,5	19,9
Warmińsko-mazurskie	36	1,6	15,2
Wielkopolskie	142	6,4	22,0
Zachodniopomorskie	63	2,8	17,1

Rys. 13 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw

Rys. 14 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych w poszczególnych województwach

**TABL. 26 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 TYS
PRACUJĄCYCH* W LATACH 2011-2012**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2011	18
	2012	19
	a	105,6
Dolnośląskie	2011	19
	2012	24
	a	126,3
Kujawsko-pomorskie	2011	16
	2012	13
	a	81,3
Lubelskie	2011	16
	2012	20
	a	125,0
Lubuskie	2011	10
	2012	11
	a	110,0
Łódzkie	2011	6
	2012	11
	a	183,3
Małopolskie	2011	16
	2012	22
	a	137,5
Mazowieckie	2011	7
	2012	7
	a	100,0
Opolskie	2011	5
	2012	4
	a	80,0
Podkarpackie	2011	5
	2012	8
	a	160,0
Podlaskie	2011	9
	2012	10
	a	111,1
Pomorskie	2011	19
	2012	19
	a	100,0
Śląskie	2011	53
	2012	55
	a	103,8
Świętokrzyskie	2011	25
	2012	25
	a	100,0
Warmińsko-mazurskie	2011	7
	2012	10
	a	142,9
Wielkopolskie	2011	12
	2012	12
	a	100,0
Zachodniopomorskie	2011	12
	2012	13
	a	108,3

* poza rolnictwem indywidualnym

Rys.15 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. pracujących* według województw

□	poniżej 10	(3)	**
□	10 - 24	(11)	
□	25 - 49	(1)	
□	50 i więcej	(1)	

* *poza rolnictwem indywidualnym*

** *liczba województw*

2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS

W 2012 roku liczba wypłaconych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednorazowych odszkodowań powypadkowych wyniosła 78,4 tys., tj. 1% mniej niż w 2011 r. Wśród tych odszkodowań 97,3% (tj. 76,3 tys.) stanowiły jednorazowe odszkodowania wypłacone z tytułu wypadków przy pracy, a 2,6% (tj. 2,0 tys.) – jednorazowe odszkodowania z tytułu chorób zawodowych.

Ogólna kwota wypłaconych przez ZUS w 2012 r. jednorazowych odszkodowań powypadkowych wyniosła 329,8 mln zł, z czego 91,5% tej kwoty, czyli 301,8 mln zł stanowiły odszkodowania wypłacone z tytułu wypadków przy pracy, a 8,4% (czyli 27,7 mln zł) – odszkodowania wypłacone w związku z chorobą zawodową.

Z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wypłacono 77,7 tys. jednorazowych odszkodowań, na łączną kwotę 291,7 mln zł. Natomiast z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 718 odszkodowań, tj. 0,9% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych, na kwotę 38,1 mln zł, stanowiącą 11,6% ogółu wydatków na jednorazowe odszkodowania powypadkowe.

Przeciętna wysokość wypłaconego w 2012 r. jednorazowego odszkodowania powypadkowego wyniosła 4,2 tys. zł.

TABL. 27 JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE WYPŁACONE PRZEZ ZUS W 2012 ROKU

Okoliczności powstania uszczerbku	Jednorazowe odszkodowania powypadkowe		Kwota wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych w tys. zł
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM			
OGÓŁEM	78 397	100,0	329 802,4
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	76 325	97,3	301 820,5
choroby zawodowej	2 021	2,6	27 668,1
wypadku w drodze do lub z pracy*	51	0,1	313,8
Jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu			
OGÓŁEM	77 679	100,0	291 707,6
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	75 673	97,4	267 220,9
choroby zawodowej	1 957	2,5	24 299,3
wypadku w drodze do lub z pracy*	49	0,1	187,4
Jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci ubezpieczonego			
OGÓŁEM	718	100,0	38 094,8 **
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	652	90,8	34 599,6
choroby zawodowej	64	8,9	3 368,8
wypadku w drodze do lub z pracy*	2	0,3	126,4

* jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków w drodze do lub z pracy, które miały miejsce w 2002 r. a wniosek o odszkodowanie został zgłoszony po dacie wejścia w życie nowej ustawy wypadkowej, tj. po 1 stycznia 2003 r.

** łącznie ze zwiększeniami z tytułu przysługującego na każde z uprawnionych dzieci i innych członków rodziny